

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

- 2.....הלכתא למשיחא
- 2.....א. מוספי שבת קודמין למוספי ראש חודש
- 2.....הלכה למעשה
- ב. ברכת היין תדירה וברכת היום אינה תדירה ותדיר ושאינו תדיר קודם אף על גב דברכת היום קדישה אטו שבת לברכת היום אהנאי לברכת היין לא אהנאי 2
- 4.....ג. הלכה מתפלל אדם של מנחה ואח"כ של מוספין
- 5.....הלכתא למשיחא
- ד. תדיר ושאינו תדיר וקדים ושחט לשאינו תדיר ... כיון דשחטיה מקריב ליה ... יהיב לאחר דממרס בדמו עד דמקריב ליה לתדיר ... דשחטינהו לתרוייהו. 6
- ה. שחטו קודם חצות פסול מפני שנאמר בו בין הערבים קודם לתמיד כשר ויהא ממרס בדמו עד שיזרוק הדם 6.....
- ו. למשחה לגדולה כדרך שהמלכים אוכלין. 7.....
- ז. שמן ... מותר רקיקי מנחות ישראל ולוג שמן של מצורע ... מותר רקיקי מנחת כהנים ומנחת כהן משיח. 8.....
- ח. המתנדב שמן קומצו ושיריו נאכלין. 9.....
- ט. יין כדברי ר"ע לספלים. 10.....
- י. המוריד גחלת מעל גבי המזבח וכיבה חייב. 10.....
- 13.....הלכה למעשה
- יא. מכבין גחלת של מתכת ברה"ר בשביל שלא יזוקו בה רבים אבל לא גחלת של עץ 13

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

דף צ"א.

הלכתא למשיחא

א. מוספי שבת קודמין למוספי ראש חודש

כבר התבאר במסכת הוריות דף יב: ולעיל דף פט. שראש חודש שחל להיות בשבת¹ מקריבין מוסף שבת ומוסף ראש חדש.

וכיצד סידור הקרבתן, מוסף שבת תחלה ואחריו מוסף החדש, שכל התדיר מחבירו קודם את חבירו.

הלכה למעשה

ב. ברכת היין תדירה וברכת היום אינה תדירה ותדיר ושאינו

תדיר תדיר קודם אף על גב דברכת היום קדישה אטו שבת

לברכת היום אהנאי לברכת היין לא אהנאי

כבר התבאר במסכת פסחים קיד. שבקידוש ליל שבת אומר ויכלו מעומד², שהוא עדות על בריאת שמים וארץ ועדות בעינן מעומד, ואף על פי שאומרו בתפלה חוזר ואומרו כדי להוציא בניו ובני ביתו. ואח"כ אומר בפה"ג ואח"כ

¹ רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ט הלכה א - ד

² שו"ע ונו"כ רע"א י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

קידוש. י"א³ שיעמוד כל הקידוש וי"א⁴ שיכול לעמוד בשעת הקידוש, ויותר טוב לישב שבכך נקרא יותר קידוש במקום סעודה, כיון שיושב במקום סעודתו בעת הקידוש⁵.

ונחלקו האחרונים במי שהיפך הסדר ובירך קודם ברכת הקידוש ואח"כ על היין, אם יצא בדיעבד⁶. במשנ"ב⁷ הביא מהרה"ח דכשמהפכין הסדר עושין איסור, משמע שאינו לעיכובא, ויצא בדיעבד ידי חובתו. אולם בשו"ע הרב כתב, שאם היפך לא יצא ידי חובתו כלל.

וכשמתחיל יתן עיניו בנרות והוא סגולת רפואה לעינים שכהו על ידי פסיעה גסה⁸. ויש שכתבו שראוי לומר ויכלו מתוך הסידור, דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרן בע"פ, ואף דפסוק השגור בפי כל מותר, מ"מ במוציא אחרים באמירתו יש להחמיר שלא לומר בע"פ בכל גוונא, ואין העולם נזהרים בזה⁹. ובשעת הקידוש בכוס של ברכה שלא יסיח דעתו. ועדיף יותר שיתן עיניו בסידור או ברכון.

³ בב"י הביא מהכל בו (סוף סימן מ"א) שהיה לנו לקדש מעומד לכבוד המלך שאנו יוצאים לקראתו, אך לפי שאין קידוש אלא במקום סעודה, צריך לישב, דאי קאים ויתיב מיחוי כי חוכא ואמלולא. אולם הב"י מסיק דמקדש מעומד נמי, כיון דסמוך לשולחן הוא שפיר מיקרי במקום סעודה, שהרי לדעת הר"מ (פ"ו סוכה הי"ב) בחג הסוכות צריך לקדש מעומד (וכן פסק השו"ע בסיון תרמ"ג סעיף ב). ובן איש חי (סוף פרשת בראשית), וכף החיים (סקס"ב) כתבו שעל פי הסוד יש לעמוד כל הקידוש ועיין שו"ת התעוררות תשובה (סימן ק"ל), ובשו"ת דברי יציב (או"ח סימן קכ"ה).

⁴ רמ"א שם

⁵ וכן הסכים בבאור הגר"א ומטעם אחר דכיון שאחד פוטר חברו בעיניו קביעות שיקבעו יחד ובישיבה מקרי קביעות ולפי דבריו גם השומעים צריכין לישב וטוב לזוהר בזה לכתחלה ויש לומר דגם דעתו הוא רק לכתחלה. ועכ"פ צריך לזוהר שיקבעו השומעים עצמן יחד בעת הקידוש כדי לצאת ולא שיהיו מפורדים ומפורדים והולכים אחד הנה ואחד הנה דזה לא מקרי קביעות כלל. מ"ב ס"ק מו

⁶ הצ"ח ברכות (נא, ב), כתב לחדש, שאם עדיין לא התפלל ערבית, וכן הנשים שאין דרכן להתפלל ערבית, כיון שעדיין לא יצאו ידי קידוש דאורייתא, וכשמקדש יוצא אז ידי ברכת קידוש מדאורייתא, צריך להקדים ברכת 'מקדש השבת' שהיובה מדאורייתא לברכת היין שהיא מדרבנן. ועי' ג"כ ישועות יעקב סימן רע"א סק"א. אולם בארצות החיים סימן כ"ה סק"א (ארץ יהודה ד"ה ויש להסתפק). כתב, דדאורייתא קודם לדרבנן רק כב' מצוות, אבל הכא שהוא מצווה אחת והכל נחשב למצוות קידוש א"צ להקדים את ברכת 'מקדש השבת', שכך תיקנו חז"ל. גם השאגת אריה סימן כ"ב וכ"ה, חולק על דברי הצ"ח, ומשום דאין דאין צריך להקדים מצווה שהיא דאורייתא למצווה מדרבנן כלל. ברתו שם, משום דמצווה דרבנן כלפי מצווה דאורייתא נחשבת כרשות כלפי חובה, שאין צריך להקדים פעולת החובה, וה"ה דא"צ להקדים את המצווה דאורייתא. ועי' גליון רעק"א שו"ע סימן ז'.

⁷ שם ס"ק סג

⁸ כי ב' פעמים נר עולה ת"ק והיא רפואה לפסיעה גסה שנומלת אחד מת"ק ממאור עיניו של אדם. שו"ע הגר"ז שם יט

⁹ צי"א חלק י"ז סימן ס"ג ועיין ששכ"ז לא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

ג. הלכה מתפלל אדם של מנחה ואח"כ של מוספין

כבר התבאר במסכת ברכות דף כח. ולעיל דף יב. שאם איחר¹⁰ מלהתפלל תפלת מוסף עד ו' שעות ומחצה, שהוא זמן תפלת מנחה, ונמצא שיש לפניו שתי תפלות, אחת של מנחה ואחת של מוספין, צריך להתפלל של מנחה תחלה שהיא תדירה¹¹, ואח"כ של מוסף. אולם אם הקדים של מוסף, יצא¹².

י"א שזה דוקא שצריך עתה להתפלל שתיהן, כגון שרוצה לאכול סעודה גדולה¹³, ואסור לו לאכול עד שיתפלל מנחה, אבל אם א"צ עתה להתפלל מנחה יכול להקדים של מוסף.

ואם איחר עד סמוך לשבע יש שהסתפק שאולי בזה בכל אופן מוסף קודם לכו"ע כדי שלא יעבור על מצותו הראויה, ויהיה פושע¹⁴.

אולם לכתחילה¹⁵ ודאי נכון שלא יבוא לזה, וראוי להיות זהיר להתחיל תפלת מוסף קודם שש שעות ומחצה¹⁶, משום שאף אם מתפלל גם מוסף קודם שבע שעות, מ"מ נמצא מתפלל שלא כסדר הקרבה.

¹⁰ שו"ע ונו"כ או"ח רפ"ד

¹¹ מ"ב ש"י

¹² רמ"א שם. דהא דתדיר קודם הוא רק למצוה ולכתחלה ולא לעיכובא בדיעבד. מ"ב ש"י

¹³ על פי מה דמסיק הרמ"א לעיל בסימן רל"ב ס"ב בהג"ה אין לאסור לאכול קודם מנחה כשהגיע זמן מנחה גדולה אלא בסעודה גדולה וסעודת שבת לא מקרי סעודה גדולה [כ"א סעודת נשואין או ברית מילה] ולא חיישינן שמא יפשע ובפרט האידנא דסומכין על קריאה לבהכ"נ למנחה א"צ להתפלל עתה מנחה. מ"ב ש"י

¹⁴ בבה"ל שם הביא שבוה מסתפק הפמ"ג

¹⁵ בה"ל שם סעי' א ד"ה יותר

¹⁶ מ"ב תרכ"ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אולם למעשה נהגו תמיד להקדים מוסף למנחה, בין בצבור¹⁷, ובין ביחיד¹⁸, ואפילו הגיע זמן מנחה קטנה מתפלל לפי הסדר, מוסף תחילה ואח"כ מנחה.

אם הציבור עומד עתה להתפלל מנחה, והוא עדיין לפני מוסף, יש להסתפק אם יעדיף להתפלל עמהם מנחה, ואח"כ יתפלל לעצמו מוסף, מחמת חשיבות תפילה בצבור¹⁹ ומעלת תדיר, או שעדיף מעלת תפילה בסדרה.

ואם אירע ועומד קודם שחשיכה ואין שהות בידו להתפלל אלא תפילת שמונה עשרה אחת, יש לו להקדים מוסף, ותפילת מנחה ישלימנה בלילה לאחר תפילת ערבית²⁰, אמנם אם בפשיעה אחר בתפילת מוסף עד סמוך לחשיכה, יתפלל מנחה, ותפילת מוסף תידחה לגמרי²¹.

הלנתא למשיחא

¹⁷ כך כתב במחבר בשם יש מי שהורה שאין עושים כן בצבור להקדים תפילת מנחה לתפילת מוסף, כדי שלא ימעו בשאר ימים להתפלל מנחה קודם מוסף אפילו קודם הצות, ועיין א"ר שאפי' בהגיע זמן מנחה קטנה. ובמ"ב תרך ב כתב כדעה זו שבדיעבד אם אירע שנתאחר תפילת מוסף עד חצי שבע או אחר שבע, יש להתפלל מוסף קודם ואח"כ מנחה אם לא שכבר הגיע זמן מנחה קטנה. אולם בס"י קח מז כתב מי ששכח ולא התפלל שחרית ומוסף ונזכר במנחה יתפלל מנחה ואחריו מוסף ואחריו שחרית ואם התפלל מוסף קודם מנחה יצא. ואפשר שבס"י תרכ איירי בצבור ובס"י קח ביחיד או אפשר שבס"י קח כיון שגם לא התפלל שחרית לא יקדים מוסף למנחה. שאז יראה כהשלמה לשחרית ואין מוסף משלים שחרית.

¹⁸ עיין עורה"ש יז וז"ל אצלינו לא שמענו מי שיקדים מנחה למוסף אף אם אחר מוסף עד מנחה קטנה משום דאנו אוכלים גם אחר מנחה קטנה כמ"ש בס"י רל"ב דסומכים על קריאת השמש לבהכ"נ ועמג"א סק"ג ממילא דאצלינו לא הוי כשחיטי תרווייהו בכל עניין. וכן עיין כף החיים לו שבתחילה כתב דוקא בצבור אבל במתפלל יחידי לעולם יקדים תפילת מנחה כסברה ראשונה וכן מוכח מדברי מרן כ"מ ספ"ג מה"ת יעו"ש מט"י או"י ו"ד. ואח"כ כתב "ולו נראה כיון דלפי דברי האר"י ז"ל בשער הכוונות שנתן טעם בסוד תפילת מוסף קודם מנחה יש לפסוק כסברה שנייה ואפי' יחיד אם אינו רוצה לאכול קודם מוסף"

¹⁹ עיין מ"ב צ ס"ק ל דאם מתפלל מוסף בשעה שהצבור מתפללין שחרית לא מיקרי בשעה שהצבור מתפללין ואם מתפלל עמהם בבהכנ"ס מיקרי תפילת הצבור.

²⁰ מג"א סק"ג ובספר דגול מרבבה חולק עליו מהירושלמי שמפורש להיפוך וכן הקשה עליו בספר בית מאיר ובחידושי הגרע"א מיישבו בדוחק. מ"ב שם יג אולם רבים מהאחרונים הסכימו לדברי המג"א ויישבו דלא יקשה עליו מהירושלמי (ע' שאנת אריה סי' י"ט, שו"ת שואל ומשיב מהדו"ג ח"א סי' קס"א, אשל אברהם אופנהיים בשם שו"ת דבר משה ח"א סי' כ"א, ערך ש"י הכא, שו"ת מחנה חיים ח"א סי' ו' ועוד), וכן העתיקו למעשה מרבית הפוסקים (ביניהם סידור יעב"ץ, מחז"ב להחיד"א סק"ג, א"ר סקי"ב, תוספת שבת סק"ו, שלחן עזי שיטים, חיי אדם כלל כ"ז סעי' ח', דרך החיים, ערוה"ש סעי' י"ז, כה"ח סקל"ו).

²¹ הגרע"א על גליון השו"ע.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

ד. תדיר ושאינו תדיר וקדים ושחט לשאינו תדיר ... כיון דשחטיה מקריב ליה ... יהיב לאחר דממרס בדמו עד דמקריב ליה לתדיר ... דשחטינהו לתרוייהו

עבר או שכה²² ושחט את שאינו תדיר או הפחות בקדושה תחלה מקריבו²³ ואח"כ שוחט את התדיר או את המקודש.

ואם נשחטו שניהם כאחד, או ששחט²⁴ התדיר או המקודש, אחר ששחט את שאינו תדיר או מקודש כל כך אבל קודם שזרק, יתן לאחר להיות ממרס בדם של אינו תדיר שלא יקרש, עד שיזרק דם התדיר או דם המקודש.

ה. שחטו קודם חצות פסול מפני שנאמר בו בין הערבים קודם לתמיד כשר ויהא ממרס בדמו עד שיזרוק הדם

שחט את קרבן הפסח קודם חצות²⁵ כבר התבאר במסכת פסחים דף סא. שבין אם שחטו לשמו ובין אם שחטו סתם פסול לפי שאינו זמנו²⁶. שחטו שלא לשמו או לשמו ושלא לשמו י"א²⁷ שהרי הוא פסול, שנחשב זה זמנו כיון שהוא יום הקרבת הקרבן, וי"א שדינו כשאר ימות השנה שנתבאר לעיל דף ס: כיון שטרם הגיע זמנו, וכשר.

וכן נתבאר שם דינו אם שחטו לשמו בשאר ימות השנה.

אם שחטו בתחילת שעה שביעית, כלומר לאחר חצות קודם שעבר חצי שעה מחצות, הרי הוא כשר²⁸.

²² רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ט הלכה ג ד

²³ דתדיר ומקודש חד דינא להו וכן מבואר התם דרוצה למופשט בעיין מהא דשלמים של אמש וחמאת ואשם של יום של אמש קודמין יעו"ש אלמא דחד דינא להו. הר המוריה שם

²⁴ הר המוריה שם

²⁵ רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק א הלכה ד

²⁶ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק טו הלכה יב

²⁷ רמב"ם שם יא, ליקומי הלכות זבחים ו: בתורת הקדשים אות ק

²⁸ בשולחן ערוך (או"ח סי' תנ"ח ס"א) פסק וז"ל נוהגים שלא ללוש מצת מצוה בערב פסח עד אחר שש שעות שהוא זמן הקרבת קרבן פסח. ועיין שם בדברי המגן אברהם שכתב וז"ל אף על גב שזמן הקרבת הפסח הוא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

וכבר התבאר שם ובדרף נט. שאם הקדים אחר הצות את שחיטת הפסח לשחיטת התמיד, הפסח כשר, י"א²⁹ שיזרוק דם הפסח ואח"כ ישחט התמיד. וי"א³⁰ שימרסו בדם הפסח שלא יקרוש עד שישחטו התמיד ויזרוק דמו ואח"כ יזרוק דם הפסח.

ואם שחטו אחר שחיטת התמיד של בין הערבים אך קודם זריקת דמו, הפסח כשר. ולכו"ע יהיה אחד ממרס בדם הפסח עד שיזרוק דם התמיד ואחר כך יזרוק דם הפסח אחריו. ואין צריך להמתין עד שיקרבו אברי התמיד³¹, ואם נזרק דם הפסח קודם דם התמיד כשר.

ו. למשחה לגדולה כדרך שהמלכים אוכלין

כבר התבאר לעיל דף כח. שכהן האוכל³² מתנות כהונה אם כל המטעמים שוין אצל הכהן יאכלם עלי ובחרדל דרך גדולה, דאמר קרא (במדבר יח פסוק ח) לְכֹל קֹדֶשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ נִתְּנִים לְמִשְׁחָה דרך גדולה כדרך

אחר ו' שעות ומחצה, מכל מקום עיקר זמנו הוא מחצות, (וסותר דבריו למש"כ בס"ק ב גבי תמיד "עיקר זמן שחיטה היא מדאורייתא מו' שעות ומחצה"). אולם בחק יעקב שם חלק עליו והסכים עם הב"ח שאופים המצות משש ומחצה. אולם אין ראיה מדבריו שהפסח פסול קודם שש ומחצה אלא עיקר זמנו משש ומחצה כיון שאין בקיאות בזמנים, ועיי"ש בבית מאיר אורח חיים סימן תנח שהקשה על הח"י, "איך שכח דברי עצמו שמביא בס"ק תנ"ט פרש"י בפסחים צ"ג ע"ב שכתב ושעת שחיטה מחצות היום ואילך" ובבגדי ישע שם כתה "דברי המג"א נכונים מאד", וכן בביאור הגר"א משמע כמג"א, וכן פסק במ"ב שם ס"ק ד, וכן משמע בשו"ע הרב שם רק הוסיף "ולפי שאין הכל בקיאים בחצות היום ממש לפיכך נכון להמתין חצי שעה אחר הצות היום כי כן היו ממתנים בשחיטת הפסח שלא לשחטו עד לאחר שש ומחצה". ועיין דף נח: שהבאתי שם מאו"ח רלג בפרי חדש ובית יעקב ומגן גבורים וכן משמע קצת בפרי מגדים באשל אברהם. וערוה"ש סעי' יב יג שגם בתמיד מצוותו מדאורייתא משש, וא"כ ה"ה בפסח דחד מעמא להו ועיי"ש שיש חולקים גבי תציד וא"כ לכאוי ה"ה בפסח עיין משאת המלך סימן שלו.

²⁹ מהר"י קורקוס על הרמב"ם הלכות קרבן פסח פרק א הלכה ד, צל"ח פסחים נו. נובי"ת או"ח יא, גליון רע"א על הרמב"ם שם, אור שמח שם עפ"י מה שפסק רבינו בפ"ט מהלכות תמידין ומוספין (ה"ג) עבר ושחט את שאינו תדיר תחילה מקריבו, ואח"כ שוחט את התדיר, וגם כאן בפסח אמר שם בפרק כל התדיר (זבחים דף צ"א.) דזורק דם הפסח ואח"כ שוחט התמיד.

³⁰ קרן אורה זבחים צא. דדוקא בתדיר ומקודש דקדימתן הוא מחמת מעלתן, בהא קדים שחטי' לאינו תדיר לא מזלזלינן ביה למרס בדמו עד שישחוט ויזרוק התדיר, אבל פסח ותמיד דאמרה תורה דתמיד קודם, אף על גב דאינו אלא למצוה ולא לעכב, מ"מ לא יעבור המצוה לכתחילה, אלא טוב יותר למרס בדמו עד אחר התמיד, וכן בערוה"ש העתיד שם.

³¹ הר המוריה שם

³² שו"ע ונו"כ יו"ד סא יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

שהמלכים אוכלים, ואם אין הצלי ערב לו יכול לאוכלם בכל ענין שהוא ערב לו יותר, כדי שיאכלם בתיאבון וזו היא גדולתו.

כלי הרש שנתבשלה בו החטאת הנאכלת טעון שבירה בעזרה, וכלי מתכות שנתבשלה בו טעון מריקה ושטיפה במים בעזרה, ואין ממתנינים מעת לעת להשתמש בו ויפגם טעמו, שהתורה לא³³ רצתה שיבשלו קדשים בקדירה פגומה שאין זה כבוד לקדשים, ועוד שהרי כתוב לְמִשְׁחָה – לגדולה כדרך שהמלכים אוכלין ואין דרך המלכים לאכול בכלי פגומה.

ז. שמן ... מותר רקיקי מנחות ישראל ולוג שמן של מצורע

... מותר רקיקי מנחת כהנים ומנחת כהן משיח

כל המנחות³⁴ הקריבות לגבי המזבח טעונות שמן ולבונה, לוג שמן לכל עשרון, וקומץ לבונה לכל מנחה, בין שהיתה עשרון אחד בין שהיתה ששים עשרונים, שאין מביאין בכלי אחד יתר על ששים עשרון כמו שיתבאר, הוין ממנחת קנאות ומנחת חוטא שנאמר לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה.

וכל המנחות הקריבות לגבי המזבח נקמצות ומקטיר הקומץ כולו על גבי המזבח, והשאר נאכל לכהנים, הוין ממנחת זכרי כהונה³⁵ שאינה נקמצת אלא מקטירין אותה כולה שנאמר (ויקרא ו פסוק טז) וְכָל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֹאכַל, הא למדת שמנחת חינוך והחביתין וכהן שהביא מנחת חוטא או מנחת נדבה כולן נשרפות על גבי המזבח ואינן נקמצות.

המצורע³⁶ לטהרתו צריך להביא לוג שמן שממנו נוטל ואחר שיתן הדם על הבחונות ויוצק לתוך כפו של חבירו השמאלית, וטובל אצבעו הימנית בשמן שבכפו ומזה שבע פעמים כנגד בית קדש הקדשים על כל הזייה טבילת

³³ ערוך השולחן העתיד הלכות מעשה הקרבנות סימן עט סעיף ט

³⁴ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יב הלכה ז ט

³⁵ דקדק רבינו לכתוב זכרי כהונה משום דמנחת כהנת נאכלת כמו ששנינו בפרק היה נוטל סוטה (דף כ"ג).

כס"מ

³⁶ רמב"ם הלכות מחוסרי כפרה פרק ד הלכה ב ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אצבע בשמן, ואחר כך יבא אצל המצורע ויתן מן השמן על מקום דם האשם בתנוך און ובהן ידו ובהן רגלו, והנותר מן השמן שבכפו יתננו על ראש המתטהר ואם לא נתן לא כפר, ושאר הלוג³⁷ מתחלק לכהנים.

וכבר התבאר לעיל דף מד. שירי הלוג אינו נאכל אלא בעזרה לזכרי כהונה כשאר קדשי קדשים³⁸ שהרי הוקש לאשם³⁹, ואסור לאכול מלוג השמן עד שיתן ממנו מתן שבע ומתן בהונות, ואם אכל לוקה כאוכל קדשים קודם זריקה⁴⁰. וי"א⁴¹ שאחר מתנות שבע אינו אסור אלא מדרבנן.

דף צא:

ח. המתנדב שמן קומצו ושיריו נאכלין

³⁷ מאחר שהיה מתחלק בעזרה משמע שהיה נאכל לזכרי כהונה שהם מצויים שם. כס"מ

³⁸ כ"ה בתוספתא זבחים פרק ו' וז"ל היכן היא אכילתן של כולן הטאת ואשם וזבחי שלמי צבור והטאת העוף ואשם תלוי ולוג שמן של מצורע ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות והעומר כולן קדשי קדשים ונאכלין לפני מן הקלעים ונאכלין לזכרי כהונה בכל מאכל ליום ולילה עד הצות ואין חייבין עליהן משום נותר ואין מחשבה פוסל בהן משום פגול עד שיעלה עמוד השחר עכ"ל. הר המוריה שם

³⁹ זה פשוט במנחות כ"ה א' דלכו"ע הוקש הלוג לאשם ולא פליגי ר' אליעזר ורבנן רק דלר"א דהוקש האשם להטאת לענין שלא לשמה ה"נ הוקש הלוג לענין זה ולרבנן ס"ל דלוג הוקש לאשם אבל האשם לא הוקש להטאת יעו"ש היטב והבן ולא ירדתי לסוף דעת הלח"מ שנתקשה בזה בהגם. שם

⁴⁰ ומ"מ לשון הרמב"ם ז"ל (ה' מחוסרי כפרה שם) שכ' דלוקה משום דהוי כאוכל קדשים לפני זריקה צ"ע, כיון דכבר יצא מידי מעילה ע"י דם האשם מנ"ל דלענין אכילה הוי כלפני זריקה. קרן אורה כאן

⁴¹ רש"י שם ד"ה ושויין. ועיין ח"י הגר"ז בסוגיא כאן שנמצא לפי פירושו דג' חילוקים בדבר בדין מעילה דהיתר מעילה מדאורייתא תלוי בזריקת דם האשם, וכיון שגורק מותר מדאורייתא לגמרי, ועד שיתן מתן שבע אסור בהנאה מדרבנן, אבל איסורו איסור קודש, ויש בו דין מעילה מדרבנן, וזהו דלא נהנין מדרבנן שכתב רש"י, אבל לאחר מתן שבע אין בו איסור קודש, כיון דכבר נעשה בו צורך גבוה, ואפילו לרבי דמתנותיו שרי' ליה ומועלין בו עד שיתן מתנותיו, הוא רק עד מתן שבע שהן צרכי גבוה, אבל משיתן מתן שבע אין בו מעילה אפילו לרבי, דמתן בהונות אין דין זריקה עליה, ואינו אלא משום טהרת המצורע, כן פירש רש"י להדיא, ומשו"ה אין אפילו איסור דלא נהנין מדרבנן שהוא איסור קודש, ויש כאן איסור אכילה שאסרו חכמים עד שיתן ממנו כל מתנותיו, ואינו איסור קודש אלא איסור אכילה בעלמא שאסרו חכמים, והא דאין מועלין אלא מדרבנן לאחר זריקת דם האשם אף שעדיין עומד לעשות בו צרכי גבוה והוי קודש לה', דכיון דהיתה בו זריקה המתרת מוציאתו מידי מעילה, דכללא הוא דכל שיש בו שעת היתר לכהנים אין בו מעילה,

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

יכול אדם לנדב מנחה של שמן בלבד, ומי שנדרר⁴² או התנדב⁴³ שמן כיצד עושיין בו, קומיין ממנו קומיין⁴⁴, ונותן עליו מלה וזורקו על גבי האשים והשאר נאכל לכהנים כשירי מנחות.

ט. יין כדברי ר"ע לספלים

יכול אדם לנדב יין לבה, כיצד עושיין⁴⁵ ביין הבא בפני עצמו, נותן עליו מלה⁴⁶ ומנסכו כולו על גבי השיתין⁴⁷ ככל הנסכים.

י. המוריד גחלת מעל גבי המזבח וכיבה חייב

⁴² רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק טז הלכה יד
⁴³ צ"ע אם כהן נדר שמן מהו דינו ולכאורה נראה דכולו כליל כמנתת כהן אך צ"ע לפי"ז סוגית הש"ס דובחים צ"א ב' וצ"ע דהו"ל לאוקמי סיפא בכהן שהתנדב שמן. הר המוריה שם
⁴⁴ איני יודע איך קמיצה בשמן דהא ודאי אי אפשר לחברו כמו הדבר היבש ואין לומר דפושט פיסת ידו למעלה דרך קליטה דא דעכ"פ יפול כולו ותו דזה בעיא בפ"ק דמנחות דף י"א וסלקא בתיקו וא"ת שיתקן מידת מה שמכיל הקומיין ביבש גם זה אי אפשר דהא קי"ל בקומצו שלא יעשה מדה לקומיין. מעשה רקח שם.
⁴⁵ רמב"ם שם
⁴⁶ קשיא לי שכתב בספ"ה מהל' איסורי מזבח שאין לך דבר שקרב למזבח בלא מלה חוץ מיין הנסכים והדם והעצים וי"ל דביין הנסכים דוקא קאמר והכא ביין הבא בנדבה. כס"מ שם
⁴⁷ ויש לתמוה על זה דהא גרסינן התם אמר שמואל המתנדב יין מביא ומזלפו על גבי האשים דאמר קרא ויין לנסך תקריב אשה ריח ניחוח והא קא מכבה ומסיק דסבר לה כר"ש דאמר דבר שאין מתכוין מותר וההיא ברייתא דלספלים כר' יהודה וקשה כיון דקי"ל כר"ש אמאי לא פסק כשמואל. וי"ל שטעמו מדאמרינן בפרק אלו מנחות (דף ע"ד): גבי הא דתנן בזה יפה כת מזבח לאפוקי מדשמואל דאמר המתנדב יין מביאו ומזלפו על גבי האשים וכיון דסתם מתני' מפקא מדשמואל לית הלכתא כוותיה. וא"ת סוף סוף כיון דקי"ל דבר שאין מתכוין מותר קשיא הלכתא אהלכתא י"ל דההיא ברייתא דאמרה שאם אתה אומר לאשים איכא לא תכבה היינו לתת טענה אליבא דר' יהודה למה לא יהא על גבי האשים ולרווחא דמילתא אמר הכי אבל לפי האמת בלאו ההיא טענה קבלה היתה ביד האומר לספלים שכך היתה מצותה והיינו דבאיך ברייתא קתני סתם יין בדברי ר"ע לספלים בלא שום טענה. וכעין זה כתב בזבח תודה נד: ד"ה ומשמע והר"י קורקוס ז"ל תיריץ שרבינו סובר דהוי פסיק רישיה שא"א שיזלף אא"כ יכבה וכמו שאמרו שם בברייתא או אינו אלא לאשים אמרת לא יכבה ומה שהעמידו שם כר' יהודה היינו מקמי דתיקום לן דמודה ר"ש בפסיק רישיה אבל בתר דאסיקנא דמודה וליתא לדשמואל וברייתא אפי' לר"ש ויש סיוע לדברי רבינו ממה שמצינו ר"ע בהגוזל דסבר כר"ש ואיהו אמר לספלים ע"כ משום דפסיק רישיה הוא עכ"ל. כס"מ שם. אין נראה כן מדברי רבינו בפירוש המשנה דף צ"א שאחר שהקשה קושיא זו כתב וז"ל דע שאינו מתכבה בהכרח לפי שמעט מן היין או המים כשזורקין אותם על האש הגדולה אין מכבין אותה רק כח האש מלהמת אותם ונוצחין ועוד שאפשר שיזרוק אותם על קרקע המזבח או על קצות העצים שלא נשרפו עדיין ע"כ. מעשה רקח שם. ועוד יש להקשות דהא הוי פס"ר דלא ניהא ליה דמותר לרעת ר"ש ועיין קרבן נתנאל מסכת שבת פרק יד סימן ט ד"ה [מ] והא. ועיין ברישב"א שבת דף קי עמוד ב ד"ה הנ"מ שהוכיח שאין הלכה כר"ש בפס"ר דלא ניהא ליה בשאר איסורים מהא דהכא פסקינן שמנסכו לשיתין. ואכמ"ל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

כבר התבאר במסכת יומא דף מו. שהמכבה אש⁴⁸ מהמערכות שעל המזבח לוקה שנאמר (ויקרא ו פסוק ו) לא תקַבֶּה, ואפילו לא הקריבו עדיין באש זו⁴⁹. ואפילו כיבה רק גחלת אחת מתוך גחלים רבים⁵⁰, ואפילו הורידה מעל המזבח וכיבה, לוקה.

י"א שרק אם כיבה גחלת אחת⁵¹ כולה, חייב אבל כיבה מקצת גחלת פטור. וי"א⁵² שגם על מקצת גחלת חייב.

אם הורידה מעל המזבח ולא כיבה, אע"ג שעל ידי כן ממחר את כיבוי הגחלת פטור⁵³.

⁴⁸ רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ב הלכה ו

⁴⁹ מנחת חינוך מצוה קלג אות ג

⁵⁰ דכבוי במקצת שמה כבוי ואף אם איכא במזבח גחלים הרבה וכיבה אחד מהן לוקה, וכן מסקנת הגמ' שם (זבחים צא): דתלי לה בדבר שאין מתכוין, ובמזלף טיפות קטנות, דבמקצת איכא כבוי, יעו"ש, אמנם זה על הלאו, אבל על עשה דוהאש על המזבח תוקד בו ודאי לא עבר בכבוי במקצת, וזה נראה דהא דמשיני (שם) כבוי דמצוה שאני, פירוש דליכא רק לאו לחודא, ולכן אתי עשה דתקריב אשה לד' בהתנדב יין בפני עצמו ודחי ללאו, ומזלפו ע"ג האשים, ולכן אמר ואב"א, דתליא בהך דפליגי אמוראי (בדרף צו): אם עשה דוחה ל"ת שבמקדש, יעו"ש דפליגי רבא ורב אשי, כן הכא תלוי בזה ודוק. אור שמה שם

⁵¹ לשון הרמב"ם "גחלת אחת" נראה לי לומר דדברי רבינו באו בדקדוק שכתב גחלת אחת דהיינו כולה ולא מקצתה וטעמו של רבינו הוא דבשכיבה מקצת הגחלת אינו לוקה מטעם דאאש תמיד קפיד רחמנא והא איכא ומה גם דאפשר דיחזור ויבעיר מאיליו ע"י חום האש שיש במקצתה וכבי האי גונא לא עבר אלא תכבה כיון דאיכא אש וגם שבאותה גחלת עצמה הא איכא אש אבל כשכיבה הגחלת כולה הא איכא כיבוי גמור ואף דאיכא טובא דסוף סוף כיבה כיבוי גמור וכיבוי במקצת שמה כיבוי ולפ"ז שניא כיבוי גבי שבת דאפילו בכל שהוא חייב דהא סוף סוף מכבה הוא וגם הגורם כיבוי במסיר שמן מן הנר מכבה הוא שברביבוי השמן היה מאור יותר והשתא הולך וחשך ומתמעט מה שאין כן הכא בהורידה מעל המזבח וכיבה וזוה ודאי אינו לוקה הכא משום דכיון דאאש תמיד קפיד רחמנא שלא יכבה והא איכא אש למה יחוייב מלקות דהא בזה לא ביטל ציווייו יתברך דאש תמיד דהא איכא אש תמיד ולא גרם שום היוק בזה דהא אש נשאר על המזבח אבל במסיר שמן מן הנר ודאי עשה היוק לגוף הנר דחשך מאורו הראשון ואף דכשכיבה גחלת כולה נמי הא איכא אש על המזבח שאני התם דאמר רחמנא לא תכבה והא כיבה כיבוי ממש בידיים וכיבוי במקצת שמה כיבוי. צרור החיים ברמב"ם שם

⁵² במנחת חינוך מצוה קלג אות ב הביא מספר מוצל מאש סי' נא הקשה על הרמב"ם למה לא מחלק בין מכבה כל הגחלת ובין המכבה מקצת גחלת כמו בנגמרא שם, וכתב "ודבריו תמוהין, דאין הפירוש מקצת כיבוי היינו חצי גחלת, רק הפירוש דאם נשאר עוד אש על המזבח אפילו בהרבה פטור. אבל לענין הדין אין חילוק בין גחלת או מקצת גחלת ובודאי חייבים על כל שהוא, וזה פשוט למעיין בש"ס".

⁵³ מנ"ח שם אות א אך עיין שו"ת מוצל מאש סי' נא שחקר אמאי לא יהיה חייב משום שממחר הכבוי אמנם בביצה כב. גבי מסתפק מן השמן שחייב משום מכבה עי"ש בתוס' ד"ה והמסתפק, שחייב משום שמכחה את אור הנר ולא משום ממחר כבוי שאינו אלא גרם ודמאי בלחתוך קנדילא שם בתוס' שמתר ביו"ש שאינו אלא גרם כיבוי ואפילו לרא"ש שם (פ"ב סי' י"ז) שדעתו דממחר כיבוי חייב, היינו שכיון שהפתילה והשמן גוף אחד א"כ עושה מעשה בעצם הדבר הדולק משא"כ הכא, ועיין או"ח סי' רס"ה סי' רס"ד ובסי' תקי"ד סי' ולכאורה במוריד גחלת דמאי למש"כ בשו"ע סי' תק"ב ס"ב. "אגודה של עצים שהודלקה במדורה, כל עץ שלא אחזה בו האש מותר לשמטו, ואינו דומה למסיר שמן מהנר" ועי"ש בנושאי כלים שדייקו שדוקא באגודה אסור אם אחזה בו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ואם פקעה⁵⁴ כלומר שעפה גחלת מעל המזבח לארץ, אינו חייב אם מכבה אותה כיון שכבר נגמרה מצותה⁵⁵.

אש שחתה מעל המזבח בכל יום להקטרת הקטורת, וביום הכיפורים⁵⁶ למחתה שמכניסה לקודש הקודשים, לצורך הקטורת⁵⁷. ואש שלקה מעל המזבח להדלקת המנורה, אף על פי שכבה אותן בראש המזבח, פטור. שהרי כיון שלקחם למצותם⁵⁸ אין אני קורא בהן אש המזבח. ואעפ"כ אסור לכבותם⁵⁹.

זרים או פסולים לעבודה שהדליקו המערכות שעל גבי המזבח, או שנתנו אש על המזבח, כיון שעשו איסור ואש זו פסולה, אין איסור לכבותם כלל, ואדרבה מצוה לכבותם⁶⁰.

מצוה לכהנים⁶¹ לקיים את האש. כלומר שיזהרו בה ויערכו אש ועצים הרבה, שתוקד האש תמיד כל היום וכל הלילה, ואם נתעצלו הכהנים וכבתה האש עברו בלאו⁶², ומפני זה אמרו רבותינו שהיתה מערכה שניה לקיום האש.

האש אבל בלא"ה מותר וכמש"כ במ"ב שם. ועיין קובץ שיעורים פסחים אות קיז שיצא לחלק שבכבתה מאליה אין חייב אלא אם כבתה כל האש ולא בכיבוי מקצת וא"כ לפ"ז בהוריד מעל המזבח מצד כיבוי הגחלת עצמה אינו חייב כיון שיש עדיין אש על גבי המזבח.

⁵⁴ ופי' פקעו עפו כמו שאנו רואים במוקדי האש שכל דבר שיש בתוכו לחות הוא עף מן האש כשמתחיל אותו לחות להתנועע ולצאת (תוי"ט בשם פירוש המשניות זבחים פ"ט מ"ו)

⁵⁵ תוס' זבחים צא: ד"ה המוריד, כיון שאינו חייב עוד להחזירה. ועיין חידושי הריטב"א בסונייתינו "כי חילוק יש בין שפקעו מאיליהן דכי פקעו מאיליהן פקעה קדושתן שהמזבח דחאם, והיינו דקאמרינן הכא בכלה שמעתין שהורידו בידיהם מעל המזבח". עיין מנחת חינוך מצוה קלג אות ב

⁵⁶ רמב"ם שם

⁵⁷ רש"י וריטב"א יומא מה ע"ב ד"ה אש מחתה ומנורה

⁵⁸ "פי' וכמאן דאיתיה במזבח דמי כי עדיין הוא לחמו של מזבח אבל הכא אינתיק למצותה ושוב לא קרינא ביה אשו של מזבח"

⁵⁹ מנחת חינוך שם אות ג, ועיין בחי' הגר"י פערלא לספר המצוות לרס"ג ל"ת קפה שכתב בשם הר"י מווינא דיש בזה איסור דאורייתא אבל הרס"ג ס"ל שאין איסור כלל

⁶⁰ מנחת חינוך שם ועיין שו"ת חתם סופר ח"ז סי' מה

⁶¹ רמב"ן עה"ת ויקרא ו פס' ב

⁶² ועי"ש ברמב"ן שהוסיף "ומה שאמר והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה, מקרא יתר, ונדרש לרבותינו (תורת כהנים פרק ב ז) בכל אדם, מלמד שכל המכבה עובר בלא תעשה, ואפילו כבה מן המערכה גחלת אחת לוקה, בין שכבה אותה בראשו של מזבח בין שהורידה וכבה אותה למטה וכמדומה לי שאינו עובר אלא בלאו אחד" ולפ"ז נאמר לאו אחד לכהנים שלא יתעצלו ובוה אינו חייב אלא א"כ כבה לגמרי שהרי לכך היתה עוד מערכה משמע שאין קפידא אם אחת כבתה ולא שני השייך בכל אדם שלא לכבות ובוה חייב אפילו כיבה רק גחלת אחת ולא נתמעט האש במזבח (ועיין כלי חמדה על התורה פי' צו) אות ב וכעין זה כתב בקובץ שיעורים פסחים אות קיז ועיין כוד מה שכתבתי בזה בספר אלה המצוות חלק ל"ת פא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת זבחים

הלכה למעשה

**יא. מכבין גחלת של מתכת ברה"ר בשביל שלא יזקו בה רבים
אבל לא גחלת של עץ**

כבר התבאר במסכת שבת דף מב. שמן התורה⁶³ אינו חייב על עשיית מלאכה אלא אם כן עשה אותה לצורך גופה, דהיינו לתכליתה המקובלת, וכפי שנמסר למשה מסיני, אבל אם אינו צריך לגופה של המלאכה, הרי עשייתה אסורה מדרבנן.

כגון המכבה על מנת לעשות פחמים חייב⁶⁴, אך אם כדי למנוע שריפה פטור, וכן המוציא חפץ מרשות לרשות או שמטלטלו ארבע אמות הרשות הרבים מכיון שהוא צריך לחפץ במקום שמוציאו לשם חייב, ואילו המטלטל קוץ כדי שלא ידרוך עליו מכיון שרצונו שלא יהיה בביתו או שלא יהיה במקום זה פטור. והרמב"ם ס"ל דחייב במלאכה שאצ"ל ולכך אסור בשל עץ, אבל בשל מתכת ליכא איסור כיבוי מן התורה לכו"ע שאינו שורף. והלכה כדיעה ראשונה.

מותר ואף מצוה⁶⁵ הוא לסלק מזויקים ממקום שבני אדם עלולים להיזק מהם, והבדל יש בין חשש סכנה לנפש אדם לבין חשש להיזק של יחידים או חשש להיזק של רבים.

במקום שקיים חשש סכנה לנפש אדם, ולוא רק של יחיד בלבד, מותר לעבור על כל איסור, אפילו איסור תורה, כדי להציל את הנפש, וכל הזריז הרי זה משובח.

⁶³ שמירת שבת כהלכתה מבוא פרק א אות יא

⁶⁴ מ"ב שלד פד פה

⁶⁵ שמירת שבת כהלכתה פרק כה סעיף ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

במקום שמצויים בו רבים, ורבים נקרא לענין זה כל שיש במקום יותר משנים, ואפילו בבית, וקיים חשש שאחד מהם ייזק, נזק גופני על אף שאין בו סכנה מותר לעבור על כל איסור דרבנן, ואפילו על מלאכה שאינה צריכה לגופה.

במקום שמצויים אנשים מעטים בלבד (ומעטים נקרא לענין זה אחד או שנים), וקיים חשש להיזק בגופם, מותר לטלטל בו מוקצה ואם יכול יטלטל כלאחר יד, שלא כדרך שמטלטלין אותו בימות החול, אבל לעבור על שום איסור אחר לא התירו.

לפיכך, מותר לכבות דליקת קוצים, אפילו אין כל חשש סכנה לנפש אדם, אם אמנם קיים חשש להיזק בגופם של רבים, כגון ילדים שנמצאים בסביבה ואי אפשר להרחיקם מן המקום, ויש חשש שמא יכווה אחד מהם, והוא הדין לגבי פחמים של שריפת חמין שנשארו בליל הסדר, או שאריות של מדורות ל"ג בעומר שנשארו בליל שבת, ואין חיוב לעמוד ליד המפגע ולהזהיר את הרבים⁶⁶.

וכל זה כשאין לו עצה איך לטלטלה ממקום זה לפנותם למקום אחר שאין רבים מצויים בה, שהרי בודאי יותר טוב שיפנה אותם ולא יכבה.

אבל אין להזעיק בכל אלה את מכבי האש, אלא אם כן הזעקתם נחוצה ואי אפשר בלעדיהם כיון שקיים חשש, ולוא הקטן ביותר, לחיי אדם. וכן אם קיים רק חשש הזיק ממוני אסור לכבות.

מוותר לסלק רסיסי זכוכית, מחט או מסמר וכל חפץ מוקצה אחר מן המקום שעלולים רבים להיזק בו, אפילו ברחוב וגם במקום שאין בו עירוב, והוא שהרחוב לא יהא רשות הרבים גמורה⁶⁷, ואם זה במקום שלא יגרם נזק לרבים, יש לטלטל את הרסיסים, ואם אפשרי הדבר יטלטל כלאחר יד.

⁶⁶ ועיין שמירת שבת כהלכתה – הערות פרק מא הערה סט וז"ל שמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל, דכמו שמצאנו, שמותר לכבות גחלת כדי שלא יזקו בה רבים, סי' שלד סע' כז, ואף להגאונים הסוברים שיש בזה איסור תורה (עיין בשבת מב א בר"ח וברשב"א שם), אפ"ה לא נזכר דמהיבין אותו לעמוד שם כל היום ולהזהיר את הרבים.

⁶⁷ וכבר התבאר לעיל דף ה, ודף ו, לרשות – הרבים נחשב מקום שאינו מקורה (מכוסה גג), אין לו שלוש מחיצות והוא מפולש בעיר מקצה אחד אל הקצה השני, ורוחבו לפחות מ"ז אמה, ויש אומרים שגם צריך, ששש מאות אלף עוברים ושבים מתהלכים בו בכל יום, כלומר הרחובות והשווקים שאינם מכוסים שבערים הגדולות. ויש שמחמירים, שאף מקום שאין שש מאות אלף עוברים ושבים בו, גם הוא נחשב לרשות – הרבים,

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

וכן מותר לפזר מלח, אפר או חול, אפילו הוא מוקצה, ברחוב שנתכסה קרח או שמן והוא חלק, כדי למנוע החלקת ההולכים שם, והוא שהרחוב סלול או מרוצף, והמקום הוא לא רשות הרבים גמורה.

וכן על שאף תריס של חלון וכדו' שהתקלקל או יצא ממסילתו, וכן תריס הזזה או חלון הזזה שיצאו ממסילותם, אסור לתקנם, אם קיים חשש שמא יפול התריס או החלון על גוף אדם ויזיק, מותר להסירו אבל אסור לתקנו.

וכן רסיסי שמשה שהתנפצה והם מונחים על הרצפה, מותר לפנותם כדי שלא יזוקו בהם בני אדם, ויפנה אותם בעזרת מטאטא וכדו', ולא יטלטלם ביד, משום איסור מוקצה. ואם נשאר מן הזכוכית בחלון אסור להוציאה מן המסגרת, גם אם קיים חשש שאדם יסרט בה, מכיון שבהוצאת הזכוכית מן המסגרת יש משום איסור סותר. ואולם, אם קיים חשש לנזק של רבים, או במקום שיש בו קטנים שאין יודעים להיזהר, מותר להוציא את הזכוכית על ידי נכרי, ואם אין נכרי יוציאה היהודי כלאחר יד, כגון ברגלו, לעת הצורך מותר לפנות שלג מן הרחוב על מנת למנוע החלקת העוברים ושבים שם, והוא שהרחוב לא יהא רשות הרבים גמורה, וגם הרחוב סלול או מרוצף. ומכל מקום, אם אפשר, יעשה כל זה על ידי נכרי, ועל ידו אפשר לפנות שלג אף ברשות הרבים גמורה שאסור לטלטל בה.

אדם שנכנס לחדר בו עם פתיחת הדלת יכבה האור אם השעה קרובה למוצאי שבת, יישאר במקומו ולא יצא. אבל אם יש עוד זמן רב עד למוצאי – שבת, ומאד קשה לו להישאר כי אז יש מקום להקל ולצאת ממנו, הגם שיכבה אור החשמל עקב יציאתו⁶⁸.

חוטי חשמל שנפלו ברחוב ויש חשש שיגע בהם אדם, מותר להזעיק את חברת החשמל על מנת להפסיק את הזרם, ואין חיוב, מעיקר הדין, לעמוד שם במשך כל השבת כדי להתרות בבני אדם לבל יגעו בחוטים ויבואו לידי סכנה⁶⁹. ומכל מקום, המחמיר לעמוד שם תבוא עליו ברכה.

ובלבד שיהא מקום הילוך לרבים. אכן הדרכים המובילות מעיר לעיר ורבים עוברים בהן, יש שסוברים כי הינם רשות – הרבים גם אם אין שם מאות אלף עוברים ושבים מתהלכים בהן. כל דבר הנמצא ברשות – הרבים וגובהו הוא פחות משלושה טפחים, וכן כור הנמצא ברשות – הרבים ועומקו הוא פחות משלושה טפחים – הרי דינו כדין רשות – הרבים. ושלא ברשות – היחיד, רשות – הרבים אינה תופסת אלא עד עשרה טפחים, ואילו למעלה מעשרה טפחים דינה כמקום – פטור.

⁶⁸ משום דהוה פ"ר דלא איכפת ליה, ועוד, עצם הכיבוי י"ל דהוה דרבנן מפני שהיא נחלת של מתכת, עיין סי' שלד סע' כז ובמ"ב ס"ק פה, וגם דהוה משאצ"ג כיון שאינו עושה פחם, ובכה"ג התירו סופו משום תחילתו שמירת שבת כהלכתה – הערות פרק לב הערה קבו

⁶⁹ שמירת שבת כהלכתה – הערות פרק מא הערה סט אך אינו ממש כבכיבוי הנחלת שהוא ממש מסיר את התקלה שמויק לרבים, משא"כ הכא שע"י הטלפון הוא מבעיר ומכבה אש כמה פעמים, וזה רק הזמנה לפועלים שיבואו לתקן, אשר לצערנו הם השודים לעשות גם מלאכות שמצד הדין הן אסורות, ובפרט שאותם העובדים

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הרצתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

יכולים לעמוד שם כל השבת ולהזהיר, ולא לעשות שם מלאכה, וכיון שכן אסור לטלפן וחיוב לעמוד בעצמו ולשמור, וצ"ע.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

